

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma, oglašaji itd. tiskaju po običnom cijeniku ili po dogovoru. Iste tako je sa priklad. Novci se šalju poštarskom napunnicom (assegno postale) na Imostraciju „Naša Sloga“. Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list ne dodje na vrijeme, neka to javi odpravnici u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napíše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a usloga sve pokvari.“ Nar. pol.

Izlazi svakog četvrtka na cielelu arku, ciena 2. februara, 29. aprila, 11. maja, 1. junija, 29. junija, 2. nov. i 28. dec. Neiskusni dopisi se ne vraćaju.

Nebljegovani listovi se ne primaju. Predplata u poltrinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjernice for. 2½ i 1 za pol godine. Izvan carevine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 nč. Uredništvo nalazi se u ulici Farneto broj 14.

Odgovorni urednik i izdavač Mate Mandić.

Tiskara kod Gortolja lista „Edinost“ ulica Carintia br. 12 u Trstu.

Sjetite se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru!

Našim čitateljem!

Odlučilo se je, da se list „Naša Sloga“ prenese iz Trsta u Pulu. Današnji broj jest posljednji što izlazi u Trstu. Budući će božjom pomoći, izći u Puli. Pošto je danas osam dana blagdan Sv. Petra i Pavla, jedan od onih dana, kad list neizlazi, izći će prvi broj lista u Puli dne 6. julija.

Od 1. julija t. g. nalazi se uredništvo i prava lista „Naša Sloga“ u Puli (Pulo). Od toga dana napred valja samo odašiljati dopise, vijesti, predplate, oglašje, u obće, sve što se toga lista tiče.

Današnji odgovorni urednik i izdavač lista Mandić jest od sada glavni suradnik lista, i ostaje međutim u Trstu. Tko želi na njegovu osobu što pisati, nek piše i na dalje na njegovo ime u Trst, ulica Farneto broj 14.

Razbojničko pisanje.

Mi smo se već odavna naučili na gadne napadaje, na prostačke klevete, na lopovska ocrnjivanja, što ih skoro svakidan moramo čitati u talijanskih novinah otkraj ili onkraj judranskoga mora, kad pišu o Hrvatih ili u obće Slavjanima. Mora, da im grdo kvarimo račune na ovom komadu božje zemlje, koja nam je od Providnosti dana, da ju čuvamo i branimo, te svojim potomkom sućavamo.

Ali u zadnje vrijeme nastala je baš nekakva osobita bolest pisanju protiv nama. Nisu već to zakutni primorski listići u ruku krivonosnih fra-masna, nisu već to povjestničari i narodopisci istarske irendente, koji napadaju naš narod: tamo u Italiji, u toj blaženoj zemlji glada i smrada, nevolje i razbojničtva, tamo se je počelo u zadnje doba rigati otrov na sve, što je slavensko. Njeki Alfredo Niccforo i neki Dante Veroni napisali su svaki u jednoj smotri članke o austrijskih, napose o primorskih Slavenih, ali na način, da se odmah mora puzumjeti kakve vrline rese osobe, koje ono pišu i ljude, kojim je ono namijenjeno za čitanje.

Za tu bezobraznu čeljad Slaveni su sami barbari, slični najzadnijim plemenom u Africi, na stupnju kulture nedalekom od životinja. Po toj jezgri razvijeni su cيلي članci, sve u veću slavu nespašenog talijanstva, a na diku valjda Črnogorke Jelene, koja je i sama naše krvi.

Mi nećemo braniti našega naroda od tih razbojničkih napadaja; on je

već davno obranjen, on, koji je pozvan braničem krsćanstva, dakle i prosvjete, on, koji je malen-dao mnogo više svietlih umova sveobćoj naobrazbi, nego li gdje koji veći narodi, što se danas bane kao prvi. Osobito za naš narod u Istri spomenuti ćemo, da je on najljepše prikazan u spislih poštenoga Talijana, Vižmidea Faechinetti-a, koji ga je poznavao u dušu i opisao mu krasne vrline, divne običaje, teške patnje i veseli njegovu čud! Ti muzikarte u Italiji, koji o nama pišu, nisu stalno niti vidjeli našeg puka, a kamo li da poznaju njegov život, njegov razvoj. Jedino, što bi se moglo misliti u tom pogledu, bilo bi to, da je koji Talijan motrio život talijanski težaku u Istri, da je pohodio humber u puljskom koturu, Rovinje ili Koprance, pa da je njihov način življenja i njihovu zapuštenost prisko Slavenom. Jerbo nižeg stepena kulture, nego li ga u Istri predstavljaju talijanski težaci, nije moguće naći u našoj zemlji. Među njima je štala i kuća, jedno; među njima žena mora truditi kao i muž; među njima nije ni tečne hranje, ni zdravog pieca; među njima je sve suradno i zapušteno; među njima nedjeluje ni crkva ni škola, a staro krvočelstvo vlada još i danas. Dodajte u Vodnjan, u Galežan, u Bale, u Šišan, u Rovinj i drugamo, dodajte, vi pisci talijanski smotra, i osvjedočite se nije li sve tako.

Pa da bi nam se tko rugao, da bi tko podmećivno Slavenom zlu svojstva ili sposobnosti, ali to čine ljudi iz one zemlje, koja je porodila Casseriu, Angiolilla, Luchena i sve ostalu gamad amurhističnu; iz one zemlje, gdje drže svoj pašaluk Maffia i Kamora, gdje razbojničtvo i banditstvo evate još i danas.

I ta gospoda pozivlju svoje sunarodnjake na oslobodjenje nespašenih krajeva, na riešenje primorskih Talijana iz susjedstva barbariskih Slavena!! Smiešno i Pod Visom smo ih potopili, na poljanah Lombardije smo ih potukli, u Milan nisu htjeli bez Franceza, niti u Mjetke bez pomoći Prusa, pače i od Mendlika su morali bježati, pa ti ljudi bi htjeli nama oteći ove zemlje?!

Odpala su krila rimskom orlu, razdrle su se pandže mlitačkoga lava, nestaje će odovuda i talijanske zmije uspor razbojničkom pisanju spomenutih piskara.

Izopacivanje imena mjesta itd.

Mi smo već često u ovom listu ustali protiv nasilnom izopacivanju pojedinih imena naših gradova, sela i selaca, gora, rieke, voda itd. po naših za nevolju susjedli. Oni hoće naime, da dokažu stranom svietu, da je sve ono, što hoća, gmiže, plazi, pliva i leti od obala Soće, pak tamo do Triglava, bilo, da jest i da mora biti talijansko.

Hrvatsko-slovensko pučanstvo, koje od starine na toj zemlji obitava, odlučili su u našim misli susjedi pomoću sustava, koji u Primorju vlada i putem školstva odnarediti, te danas sutra kano zrielo jabuko majer Italiji u krilo baciti.

Tu svoju namjeru ili odluku netaji već nijedan iole iskren Talijan našega Primorja. Toj odluci duje se jasna i glasna oduška u talijanskom novinstvu, na talijanskim sastanohi i skupštinah, dpuče čak i u zemaljskih saborih Istre i Trsta — uz grobni muk prisutnih vladinih zastupnika.

Odluka je dakle stvorena i osnovna se sustavno provadja putem i pomoću navedenih čimbenika. Tu osnovu provadljaju talijanska politička društva triju pokrajina, kojima je podređen sav javni život u tih zemljah, i koja raspolažu u tu svrhu silnima moralnima i materijalnim sredstvi. Ova društva uplivaju neposredno ili posredno ne samo na javnu obuku, nego dakpače na žalost u novije doba i na vjerski uzgoj našega puka. Sve je dakle u njihovoj vlasti, a kako im ide u raznarodivanju našega naroda na ruku vladajući sustav u Primorju, to mora biti već i vrbaceom poznato.

U svoju osnovu o potalijančenju Hrvata i Slovenca Primorja umetnuše i tu točku, da im valja uz narod usporedno potalijaniti i imena gradova, sela i mjesta, u kojih taj narod bar od sedmog stoljeća amio prebiva.

Izopacivanje pokoji nazovi-povjestničar ili koji agrarijni novinar u svojem užem djelokrugu, nu danas vrši se to inače. Spočetka izdovoljiše se pojedinih mjesti, kao na prim. Moncalvo (Gologorica), Metti (Kmeti), u Istri; Piedimonte (Podgora), Moncorona (Kronberg), Padriehiano (Padrič) itd. u trčanskoj okolici, nu sada provodja se to nu veliko. Danas nerade na tomu samo pojedinci i za pojedina mjesta, već čitava društva, čak oblasti i za čitave pokrajine. Danus je već teško naći iole važnije mjesto u Primorju, kojeg ime nisu jošte izopacili. U talijanskim novinah čitamo dnevnicie nova imena gradova i sela u našem Primorju, za koja se nije do nedavna niti znilo. Čisto hrvatska ili slovenska imena gradova i sela postaju preko noći čisto talijanskima. Čovjek mora da se čudi, da se snubiva, kako se to trpi i podnaša, kako je to moguće. Ipak se to dogadja svakog dana, sustavno, pred nosom e. k. oblasti i pomoću oblasti, bar autonomnih.

U tom nas podkriepljaju najnovije izdanje zakona za obćine Istre. Izdanje je tiskano je u Poreču, u tiskari Coana, stalno privolom, podporom i pomoću zemaljskoga odbora za Istru.

Na koncu toga izdanja nalazi se imenik poreznih obćina Istre. Mi smo taj imenik pročitali; čitajući ga smo se snubivali, zgražali. Polovica imena poreznih obćina izopacjena je nu talijanski jezik i tiskana uz službeno ime većim, ležećim slovima. Mnogo tih novih imena uzeto je iz Italije, da bude tako svrha jasnija i očitija! Evo te talijanske rugobe.

Imenik taj razdijeljen je po političkih kotarih kako sledi:

- I. Politički kotar koparski:** Škofje — Albaro. Dolina — S. Odorico della valle. Prebened — Mascoli. Grabrovia — Carpinetto (mjesto u Italiji). Borst — Moeob. Riomanje — S. Giuseppe. Boljunec — Bugnoli. Okizela — Oesiziano. Klance — S. Pietro di Madras. Černotič — Negrano. Podgorje — Piedimonte (zvani po Piemontu, inače više mjesta u Italiji). Druga — Piaggia. Breznica — Poggio. Dekani — Villa de Cani. Černikal — Castel s. Sergio. Lokca — Lonciano. (u Italiji je mjesto Lenciano). Zavidi — Sasseto.

- Kristolje — Crestogliano. Pomunju — Pomilano. Krkavec — Carease. Truske — Trusento. Bošte — Bostenico. Lanišće — Nilino. Bergodac — Montalto. Trstenik — Triesteinico. Dane — Danniano. Rakitović — Graciano. Slum — Silino. Černica — Nigrignano. Valmovraz — Valmorosina. Sočega — Castel San Siro. Vrh — Vetta. Draguč — Draguesio. Račice — Areole. Mlun veliki i mali — Milino grande, piccolo. Dolenjavas — Bassano (mjesto u Italiji). Gorenjavas — Villata. Ležišćine — Volpara. Semič — Semi (u Italiji).

- II. Politički kotar porečki:** Dračevac — Monspinoso. Berkut — Braucacio. Novaki — Novello. Sovišćine — Sovišćina. Gradinja — Castellaro. Topolovac — Pioppino. Čepić — Ceppo (brieg u Piemontu). Sv. Vital — Montelino. Sv. Ivan od Sterne — San Giovanni della Cisterna. Krasica — Casania. Brda — Collato. Sterna — Cisterna. Bertoniola — Orteneugio.

- III. Politički kotar pazinski:** Trviž — Treviso (grad u Italiji). Kascgera — Casserga. Kriskla — Carsicula. Grdoselo — Castelverde. Botonega — Buttenilla. Zareč — Arezzo (mjesto u Italiji). Novaki — Novano. Čerovlje — Cerretto (mjesto u Italiji). Previž — Previso. Gologorica — Moncalvo. Škopljak — Episkopia. Tupljak — Topoliano. Grabnik — Aveljuno (mjesto u Italiji). Kozjak — Borat — Buatrio (mjesto u Italiji). Paz — Pazzo. Posert — Puteoli (mjesto u Italiji). Gradinje — Castellania. Letaj — Letana. Sušnjevia — Frascati (mjesto u Italiji). Vraju — Aurauia. Učka — Mommaggiore. Brest — Olmetto. Cere — Cere. Kremenica — Montagiana (mjesto u Italiji). Čerovica — Cerrovetto. Vlahovo — Romania. Brzol — Bergolo. Dubrava — Selva. Šumobreg — Cinniana. Kozjak — Casiliano. Malakraska — Monassoso. Jesenovik — Frassineto. Brdo — Colle S. Giorgio. Čepić — Felicia.

- IV. Politički kotar puljski:** Peroj — Pretorio. Sosić — Metelano. Bokaridji — Baccani. Stokovec — Stocchetti. Smoljani — Mogliani.

- V. Politički kotar voloski:** Vepriuae — Apriano. Poljane — Pianna. Pularska — Montevotosa. Vasanska — Vasania. Lovran — Laureana. Oprje — Oprino. Tulišćevica — Tulliano. Moščevine — Moschiana. Kraj — Riva (u Italiji). Kalac — Cala. Draga — Dossa. Berseč — Versura. Bregi — Erta. Breza — Bettula. Marčelji — Marcegola. Pnži — Pusiano. Rečina — Fiumicello (mjesto u Furlaniji). Rukavac goraji i dolaji — Muciano superiore, inferiore. Zanet — Presano. Brzol — Altino. Zvonca — Mousono. Klana — Catalana. Lisac — Volpego. Škalanica — Pila. Studena — Villafontana. Podgrad — Castelnuovo del Corno. Račice — Arceri. Starada — Castravotaro. Obrovca — Vallo. Gradšćice — Vecchiavazzo. Hrušćica — Piro. Podbeže — Poblano. Javorje — Laureto (ili Loreto mjesto u Italiji). Ritoneće — Ritondello. Sajevče — Ajaccio (talijansko mjesto na Korziki). Pregarje — Pregarino. Harje — Cariano. Gaberk — Gabrio. Erjavce — Aresa. Prelože — S. Egiljo. Šabonje — Sabbione. Studenagora — Montfedro. Maložbe — Makavilla. Materin — Metelliano. Herpelje — Carpelliano. Brezovina — Bettulliano. Artolge — Artisciano. Košana — Cosciana. Tatre — Tattiano. Sileje — Pruneta. Markovšćina — Marciata. Goluc — Carso. Vodice — Aquino (mjesto u Italiji). Jelovice — Abeto. Jelana — El-sacco. Iapa — Tiglio. Rupa — Rupe. Dolenje — Bassanico. Novakračina — Novellana. Sušak — Susa (mjesto u Italiji).

O posjetu nadbiskupa zadarskoga
Rajčevića (poznatoga protivnika naše glagolice) u Rimu, čitamo u jednom hrvatskom listu iz Dalmacije ovaj dopis:

Nj. pr. gosp. nadbiskup Rajčević bio je skoro u Rimu, gdje je liepo pričeka, kao što se pristoji crkvenomu dostojanstveniku i kao što u Rimu znadu, da im izlaze na susret. U Vatikanu više ne izkazuju ni antipatiju ni simpatiju vanjskim bijelci. U tomu svakoga prema činu počaste ili što mu imadu kazati, svi su u četiri oka. Od vrlo pouzdane osobe doznajemo, da presvjetli Grgur nije pošao iz Vatikana najzadovoljniji. Sv. Otac Lav XIII. govorio je s njime o Dalmaciji i zadarskoj dijecezi, ali o glagolici ni jedne riječi, što više, govor sv. Oca bio je tako udešen, da se vidjelo, da ne želi ni dotaci se pitanja glagolice, ma da mu je na ravnostanku kazao, da mu je vruća želja, da nitko pokušao uzdrmati tradicionalno povjerenje Dalmatinaca u sv. Stolicu. Značajno su ove riječi! Na protiv presvj. Grgur razgovarao se s nekimi kardinali, osobito s jednim, koji se svaki dan sastaje na prijateljski sastanak s poklisarom austro-ugarskim. Sto su govorili, to znadu samo oni, ali tek jedan kardinal (iz raznih obzira ne čemo ga imenovati) dobacio je presvjetlomu:

— Čudo! Vaša presvjetlost, mislio sam, da dolazi ovdje braniti povor Slavena, mislio sam, da čete nam povedati brigu, a uz put nas i osokoliti, da Nj. pr. austro-ugarskoga poklisara napokon uvjerimo, da se pravo nemože zakopati! — He, he, i namješti se čestiti kardinal, pa još viču vaši zemljaci na nas Talijane. He, he... a Vi ste svjedok, da su ovdje tri Talijana, tri kardinala, koji ih brane i koji će ih obrniti. Pa i sveti otac je Talijanac...!

— Presvjetli nadbiskup Grgur donio je sobom i predno u kancelariju sv. Oca neki spis. To je njegovo odvojeno mišljenje proti zaključku dalmatinskih biskupa glede glagolice.

— Da vas uvjerim, kako stoje stvari, kazao je nadbiskup predavajući spis.

— Uvjereni smo, odgovorio mu je drugi glavni tajnik kancelarije i rastvorio veliki ormar, te pokazao na najgorju poslicu, na kojoj je naslagano preko 30 velikih snopova hartije.

— Vidite, monsignore, svi oni stari spisi progutati će sve druge nove, koji se s njimi neslažu.

Glavna skupština »Narodne Prosjevte. Dne 8. junija t. g. vidje ponosni Lendar u svojoj sredini skoro sve hrv. učitelje iz četiri kotara Istre: Pazina, Pule, Poreča i Kopra. Toga dne obdržavala se IV. glavna godišnja skupština mladoga ili liepo napredujućeg učit. društva za Istru: »Narodne Prosjevte u Pazinu«. Vrlo bješe u jutro ružno tako, da si mislio, ne će biti ni dostatna brojja za obdržavanje skupštine, ali učitelji, koji su vični, na stradanja i preguranja, koji uz stotinu nevolja visoko drže zastavu narodne prosjevte, ne ustrahu ni dalek put ni ružno vrijeme. Nebo je plakalo i oči njihove suzile od veselja, da se vide na okupu oni, kojim je sve zajedničko: i djeca i domovini, svete dužnosti i velike biele i vruća želja uz sve te biele savjestno raditi na učiteljskom polju.

Skupština otvori podpredsjednik gosp. Josip Bačić u stanu mjestnoga učitelja g. Martinčića, pošto, kako sa strane čujemo, zatvorene su posvoj prilici, školeke prostarije i onim, kojima pripadaju, onim, koji u njima žive i umiru: učiteljem. Društvo nije doduše ni mislilo obdržavati skupštinu u školi, jer je premalena, nego se je — rekao bih — skoro bojalo u školi i praktično predavanje držati; al kad će suza, neg na oko, kamo će učitelj — nego u školu; ne će nam se to valjda zamjeriti.

U pozdravnom nagovoru sjetio se podpredsjednik bivšeg predsjednika, gosp. Ernesta Jelusića, koji si je toliko zasluga stekao za utemeljenje i napredak naše države, pozove prisutne, da utemeljitelji pučkog školstva u Austriji, oca naroda svojih, Njeg. Veličanstvu Franu Josipu I. uzliknu trokratni: živio! Napomenu zitim, da je ovo prva skupština iz onog kobnog dana, koji je u eruo zavio prejasnu vladalačku kudu i cietu državu — iz smrti Njezina Veličanstva blagop. cesarice Jelisave, te poziva skupštinare, da u znak žalosti ustanu, što i učinise s trokratnim: slava! — Pozdravi mjestnog župnika, veleč. g. Bartula Vitezića i g. Sime Crvara, župe — upr. u Novincima, koji su svojim prisustvoivanjem pokazali ljubav do učiteljsva i zanimanje za našu stvar; tuži nad gubitkom dvih članova, učiteljice g. Zore Jelusić — Brozović i Anta Vivode, učitelja,

na što skupštinari ustaju, kličući: slava jim! Ističući žalostnu okolnost, koji malo imade radnika na polju narodne prosjevte, napominje uzroke, što su krivi, da se tako malo mladih posvećuju učit. zvanju. Najmanja plaća, kakve činovnik nijedne grane nema, najgorja nezahvalnost za učiteljski postrvotni rad, što tumačenje najboljih namjera njihovih, robstvo u kojem se drži, omalovažavanje, mjesto poštovanja, koje zaslužuje ovaj, koji se je posvetio najglavnijoj, tajsvetijoj i najtežjoj službi domovine, to su uzroci, da ima tako malo učitelja uz tako ogroman posao. Veli, da ne može kuditi one, koji plaćuim srećem ostavljaju školu i milu djecu, te odgoj puka, da uzmognu prehraniti svoj vlastiti porod i sebe drugom zaslužbom, nego veoma hvale one mučenike, koji poznavajući te teške okolnosti, sasvim tim se posvetise učit. zvanju i sa svim žarom i veseljem vrše svoje teške dužnosti i — umiru! prije dobe, ali zaudu, da najbolju službu rade domovini.

U izvješću tajnika g. V. Šepića izticao se sa zadovoljstvom, da je naše društvo okupilo pod svoj barjak hrv. učitelje kotara: Pazina, Pula, Poreča i Kopar; izticao se, da je potrebno, da se i ostala učit. društva u Istri s našim združe u jednu zajednicu, čemu se dalo izraza na skupštini učitelja u Tratu. To se je prije činilo nemoguće ponajviše radi neodoljivosti komunikacija za skupna sastajanja, na uz dobru volju, koje učiteljsva, hvala Bogu, nigda ne fali, svladat će si ta poteškoća, stoga se i preporučilo novom odboru, da stupi u dogovore s ostalim odborima učit. društva za sjedinjenje. — Na to pojedini izvještitelji izvjestiše o deputacijama u Beč i Poreč, na što gosp. J. Jakac predavaše uzorno u školi po formalnim stupjevima jedno stivo moralna suhranja; imali su prilike svi prisutni, da se usavrše u metodi, kako so elični štiva imaju s uspjehom predavati. Gosp. Vinko Šepić razpravljao je na dugo i krasno o pjevanju u obd i u pučkoj školi, što je skupština sa pozornosću pratila, akoprem bijaše ura odmakla. U novi odbor izabrana su sljedeća gospoda: Predsjednik Jos. Bačić, podpr. V. Šepić, zborovodja V. Zidarić. S osobljem veseljorom moram izaknuti liepi uspjeh orkestra našeg društva pod ravnanjem gosp. Vinka Zidarića. — U 2 1/2 mogosmo na skupni objed, koji zasladismo skladnom pjesmom i ugodnim sviranjem.

Veleč. g. B. Vitezić, župnik u Lendaru nazdravi liepom riečju učiteljsva, im što mu se zahvali predsjednik nazdravicom častnom svedečanstvu:

Dok bude u skladu radilo svedečanstvo i učiteljsva — a to će biti ako Bog da uvijek — djelo će naše skupno bit od Boga blagoslovljeno. Liepa hvata p. u svedečanstvu, koje je mišem društvu pristupilo bilo kao prvi članovi, bilo kao sudpriručnici; hvata također veleč. g. Vitezić za darovani for. 1 za bas. Živili!

Opet o izboru u Višnjaju. Od tamo pišu nam 20. t. mj. Imali smo prilike čuti za riečenje utoka proti naknadnim obdinskim izborom u Višnjaju, te čemo suno nekoje točke istoga navesti, da se vidi, kako su štice talijanaši, koji se u saboru javno hvataju, da će ih 30 milijuna srodnika iz ledju znati braniti.

Po š. 1 slova f. izbornog reda imaju pravo glasa samo stalni učitelji, usljed čega oni u mirovini izgube svoj glas netom prestaju biti činovnici. Držeći se zakona izborna je komisija odbila glas talvog učitelja, koji je bio u stanju mira prije nego li su i bile listine sastavljene. Namjesticтво je naprotiv našlo, da je taj glas bio nezakonito odbijen. Po sveobem građanskim zakoniku zakoniti nasljednici nastupaju sva prava svojih predšastnika, a po tomu i pravo glasa. Komisija je primila takova tri glasa, pošto su dokazali, da su zakoniti nasljednici. Sud ih priznaje, komisija ih prima, ali namjesticтво nepriznaje njihovo izborno pravo. Dakako, oni su glasovali za Hrvate, Drugdje je sve zakonito, ali u Višnjaju nema biti tako, jer ide u prilog Hrvata a u Istri se toga nesmie dozvoliti. Zakonitim nasljednikom nije priznato pravo glasa, jer nisu upisani u listini »abbenche questi non fossero registrati nella lista«. Naknadni izbor imu se držati na temelju starih listina, ali tu nije kazano, da nevaljani glasovi, jer tako upisani u njima, moraju biti valjani ne osvrēće se na uzroke, koji ih čine nevaljanimi. U Istri se dan danas može svega doživjeti, no za sada prekidamo čekajući glasove o ponovnom izboru uvjereni, da će Hrvati znati isposlovati, da se i za njih njeri iznati njevom kmo i drugim, i da im budu pripoznata sva građanska prava, zajamčena zakonom i ustavom, te se nadamo, da se neće dati zastrašiti u isposlovanju svojih

prava, već napried postojano koracati k svomou cilju, da izbava sebe i puk i da ga dovedu do blagostanja nedopuštajući, da se uvuku u upravu ljudi, koji samo skrbe za svoj prazni tobolac i nudita ambiciju, a inače neimaju niti pojma o upravi i gospodarstvu.

Nagrada za školsku mladež. Oskalo je u zalih više iztisa od zbora izdane knjige »Marijina djeca«. Pošto su troškovi izplaćeni, namjenjen je sav dohodak kao i preostale knjige slavnog družbi sv. Cirila i Metoda za Istru.

Upozorujemo dakle sve prijatelje mladeži, da što izdahnje pomognu širenju prosjevte u našem narodu.

Ciena je ukusno vezanej knjizići s poštom u kuću 20 vr.

Naručbe prima **Zbor hrvatske duhovne mladeži u Gorici** [centralno sjemenište].

Austrijski nadzorci u Rimu. Svaki izgred, što ga počine talijanski iredentisti u ovih naših južnih pokrajinah, najje odvija ne samo u novinah kraljevine Italije, nego li čak i u samom talijanskom parlamentu; ako pak to izgređnici okuse strogost zakona — komu znadu inače vrlo lukavo izbjeći, eto ti vike i krike u tom parlamentu proti austrijskim oblastim i proti samoj Austriji. Poznati vikači Imbriziani, Barzilai, Succi itd, došli su radi toga u talijanskom parlamentu do nezavijene slave. Svakom prigodom upletu se oni u austrijske unutarnje poslove — kao da je Austrija podanica gladne Italije. Tako je prošlih dana u talijanskom parlamentu ustao jedan od spomenutih vikača — zastupnik Succi, te interpelirao ministra izvanskih posala, čak napro oštra austrijske oblasti u Trstu i u susjednih krajevih — što nedozvoljavaju Talijanom, da slobodno viču i kliču: Evviva Italia!

Ljat, iz kojega vadimo ovu vicat i koji izlazi pol nosom austrijskih oblastih u Trstu, nača se, da će talijanski ministar odgovoriti stalno na interpelaciju tako, da bude zadovoljeno Talijanom i ponosu Italije!

Mi smo doista znatlicelni što će taj ministar odgovoriti drzovitomu vikaču, koji misli, da ima već Italija pravo nadzora nad austrijskim oblastim u našem Primorju, koje se jošte nalazi pod Austrijom.

Listnica uprave.

Nadlje uplatiti su za »Našu Slogu« p. n. gg. P. K. Trst 5 f., P. M. Sušak 2 f., S. I. Perjavoc 2 f., A. I. Pula 1 f., C. G. Buzet 5 f., Calfi maritimo Rieka 1 f., J. N. Opatovj 2 f., J. V. Lošnj 3 f., L. J. Hirschberg (Česka) 1 f., M. F. Opatija 1 f., M. P. Maribor 1 f., M. D. Goranzla (Hosna) 6 f., P. M. Pula 2 f., S. F. Pag 2 f., S. F. Pag 5 f., S. J. Pazlu 1 f., T. L. Drama, biskupina 2 f., T. M. Opatija 5 f., P. A. Sušak 2 f., Ž. D. Rakitovac 2 f., F. J. Boljun 1 f., B. P. B. Bistrica 2 f., B. A. Tinjan 2 f., R. D. Trst 10 f., G. I. Pula 2 f., R. J. Vojakovo 2 f., Čitanka Krk 2 f., P. A. Muranje 1 f., R. A. Kastelj 1 f., S. B. Krk 2 f., Kotarsko poglavstvo Volosko 5 f., S. I. Kantrida 3 f., S. G. Topolovce 2 f., B. I. Sv. Nedelja kod Labina 5 f., F. J. Karuica 2 f., L. I. Boljun 2 f., R. A. Višnjaj 10 f., S. B. Lubenice — Cres 5 f. (Siedli).

Javna zahvala.

Dobio sam mnogo čestitaka. Sve odišu vrućom ljubavi za naš hrvatski i slovenski narod. To me nupunja najvećom radošću. Naš narod je još uvijek mukotrpan. Nenživa svojih prava, prem vrši svoje dužnosti. Premnogi mu protivnici u preraznih manjtijah izmišljaju svaki dan novih načina, kako da ga oslabe, malo po malo posve upropaste i mište.

Usupor tomu, ja se uz izaknutu vruću ljubav za njega radujem. Prava iskrena ljubav za narod neizkazuje se samo riečmi za njega, nego ponajpakte uztrajnim i neumornim radom za njegovo vremenito i vječno dobro, za njegov tjelesni i duševni napredak.

Radimo za njegovo dobro i za njegov napredak svi, gdje i kako ko može, i budimo uvjereni, da čemo tako osujetiti sve paklenske spletke, osnove i namjere proti njemu, te da će se on osloboditi svih svojih protivnika, zadovoliti svoja prava, i dospjeti do oživtorenja svojih opravdanih težnja.

U tom našem radu pomoć će nam Bog, Hrvati i Slovenci!

Najiskrenijim pozdravom,
Opatija 21/6. 1899.

Vjekoslav Spinčić
zastupnik naroda

Razpis natječaja.

za sljedeće učiteljske službe:

II. vrsti i učiteljice III. vrsti na dvo-razrednoj mješovitoj pučkoj školi u Pazinu sa hrvatskim nastavnim jezikom, a italijanskim kao predmetom.

2. za mjesta ravnajućih učitelja III. vrsti na jednorazrednih mješovitih pučkih školah u Čepiću, Kršanu i Bermu sa hrvatskim nastavnim jezikom, a italijanskim kao predmetom.

3. za mjesto ravnajućeg učitelja III. vrsti na jednorazrednoj mješovitoj pučkoj školi u sv. Nedelji kod Labina sa hrvatskim i italijanskim nastavnim jezikom.

Dohodei ustanovljeni su u pokrajinskom zakonu za Istru od 14. decembra 1888 broj 1 ex 1889.

Natjecatelji podnesiti imadu svoje podkriepljene molbe propisanim putem ovomu c. k. kotarskomu školskomu vieću do 30. junija 1899.

Pazin, dne 28. maja 1899.

Predsjednik:

Šorli v. l.

G. Piccoli
dvorski dobavljač
Nj. Svetosti pape
Lava XIII.

Ljekarničar »pri angelu«
u Ljubljani, Danajska cesta.

Željeznato vino.

Kemične analize odličnih stručnjaka, koji su u
željeznom vinu

Ljekarničara Piccoli-a u Ljubljani uvijek potvrđili navedeno množvo željeza, jesu najboljim dokazom, te pružaju najveće jamstvo za njegovo djelovanje.

Ovo vino je dobro za slabokrvna, nervozna, te za osobe usljed bolesti oslabljene, za bledu, mršavu i boljihova djecu.

Cena staklenki od 1 litra 1 for.
Naručbe se razširje kretnom poštom; poštarinu plaćaju naručitelji.

Phönix-Pomade

Na izložbi za njegovanje zdravlja i boleštinu u Stuttgartu 1890 nagradjena odlikom, jest po mnenju liečnika i priznata sa biljadani zahvalnica.

Jedino postojeće u istinu pravo i neskođljivo sredstvo, da gospodjum i gospodi izrastje podpuna i bujna kosa i da zaprieči odmah opadapanje kose i tvorenje prhuta; ona pospješuje i kod posve mlade gospode rast jakih brkova. Jamči se za uspjeh kano i za nešetnost. Lonceić i 2 for. poštom ili pouzjetjem 10 vr.

K. Hoppe,
Beč I. Wipplingerasse 1a.

Sve odpadke

kosti, rogove, papke, loj, šćetinu, dlaku,

mesinu

kupuje
Kemijska tovrnica
za izradbu odpadaka
u Zagrebu

Različite vesti:

Knez nadbiskup gorički preuzv. g. dr. Jakob Missia bio je u konzistoriju dne 19. t. mj. posv. oću papi Lavu XIII. medju ostalim imenovan kardinalom.

Srbski kralj Aleksandar kani u Opatiju. Srbski listovi pišu, da će mladi srbski kralj Aleksandar letos iz Karlovih Varih u našu Opatiju.

50-godišnjicu svoga književnoga djelovanja slaviti će najveći živući srbski pjesnik dne 24. t. mj. Zmaj Jovan Jovanović u Zagrebu. Za taj proslavu ustrojio se u Zagrebu poseban odbor, koji će rukovoditi tu riedku proslavu.

Obćinski izbori u Marezigali. Dne 13. t. mj. započeli su izbori za novostrojenu obćinu Marezigali. Izbori započeli su III. tiekom dne 13., a svršili su sa I. dne 16. t. mj. U izbornoj komisiji sjedili su glasoviti Gugnaz, Bartolich i još dvojica narodnih protivnika, dočim je bio medju njimi samo jedan naš. Biralo se ho u knozi Ivana Bahiča-Pikona.

U III. tieku birali su 63 obćinari, u 11. 65, a u I. 40. Izbor je obavjen za sva tri tieka jednogašno. Izabrano je u svakom tieku po 8 zastupnika i 4 zamjenika.

Izbor je prošao u najboljem redu i miru, jer ne bijaše blizu koparskih mutikaša i trgovca sa ljudskim mesom. Smrdilo im je doći blizu.

Traži se obćinskoga tajnika. Jednu narodna obćina u Istri traži sposobnoga tajnika uz pogodno uvjete.

Koji bi htjeli za to mjesto moliti, neka se prije obrate na našega urednika. Naše prijatelje molimo, da nas opozove, ako bi znali za sposobnu osobu, da joj uzmognemo mi pisati.

Iredentizam. Zagrebački »Obzor« donosi na uvodnom mjestu jučeršnjeg broja (20 t. mj.) pod gorjnim naslovom počin i oštar članak proti strastvenim talijanskim piscarom a la »Dante Veroni«, o kojih govorimo i mi u današnjem broju na uvodnom mjestu.

Iz Baršana primamo tužbu proti tamnoj pošti, što imade na svojem vozu (Kariofi) samo talijanski napis »I. R. Posta-Baršana«, i što je postarski pečet samo talijanski, kao da smo gjelegod u Kalabriji. (Ovakvih tužba primamo iz drugih mjesta Istre. Svim tužiteljem preporučamo, da se radi takve nepravde i nezakonitosti obrate na e. k. ravnateljstvo pošta i brczjava u Trstu. U tomu bi imale puku predjačiti obćinsku upravu, koje se nalaze u narodnih rukah. Gdje neimamo naših uprava, tuj neka se prituže župni uredi, školske uprave i pojedinci. Tko kuaa, tomu se otvara — stara je rečenica, a što se namu neotvara, krivi smo često puta sami. Kucajmo dakle neprestano, a gdje nepomaže kuaaj, udarimo žešće. Op. Uro.)

Za našu družbu. Karlovački list »Svjeto« javlja, da se je tamo razvilo živahno zanimanje za našu družbu Sv. Cirila i Metoda, što mi sa veseljem bilježimo zahtijaljujče se rodoljubnomu uredničtvu čestitoga »Svjeta«, što onu svakom prigodom preporuča svojim čitateljem našu plemenitu družbu.

K našoj vjesti, koju priobćismo u zadnjem broju pod naslovom: O p a t i j a - V o l o s k o (vjesti o gostovih) imade mo naknadno dostaviti, da je nadvojvodkinja Marija Josipa s obćiteljskih razloga utokah dne 13. t. mj. u večer naglo odputovala. Nadalje dodajemo, da je veliki vojvoda Toskanski sa pratnjom već prije više dana doplovio sa parobrodom i usidrio se pred lukom u Opatiju. Tuj je nazo u najam »Villa Szemere« i kani u Opatiju ostati do tri mjeseca.

Iz Kastavščine pišu nam 20. t. mj. U ovoj obćini — sve što je pošteno, sve što se nije prodalo — ogorčeno je silno proti namjeravanoj dielitih ove obćine.

Neka se znade i ovaj slučaj, pak da se vidu, kako su »mački« sakupljali podpise za odijeljenje obćine Kastav.

Obćinari iz Brguda želi su imati upravni odbor za obćinske poslove; kad su zato doznali »mački«, brže bolje počeli sakupljat podpise tobože za taj odbor, dočim oni su ili sakupljali za odijeljenje od Kastava. Sad, kad je došla stvar na vidjelo, uzburzno se sav Brgud, te su u nedelju (14. t. mj.) pozvali na red tamnošnjeg »Kratčevca«, jer da ih je »prodano pod Rukavane«.

Eto vidite, kako se sakupljaju ti podpisi! Po obćini kolaju prosjevdi proti dielitih obćine. Čuje se, da ih i sami »mački« podpisuju. U njekih županijah narod se već bunu radi namjerenog razdieljenja obćine.

U obće, ako zbija dodje do dielitih, nastati će sigurno nemiri u Kastavščini, pak onaj, koji je svemu tomu kriv, odnešt će on dobu zdrava pleća, a drugi nek se čestu, nek ih budu pune tamnice, briga njega.

Čuje se, da Krstić tra i od svakoga »mačka«-kudogospodara po 50 for. (pedeset for.) za troškove kod razdielne obćine. Stretan li je taj čovjek! Javno i tajno sakuplja novac od zavedenih ljudi, bez da ga tko pozove na rad, dočim hoče li siromah pogorelac, da sakupi par forinti, eto, tu mora raditi molbe, teći od Petra do Pavla, dok dobije željenji dopust. A Krstić? E, on ima »kartu binaku« u mušom kotaru, jer ima delohoga kuma na Voloskom u osobi g. Aloizija.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. sabrano je u Brgudu: 6 for. 40 n. te Vas molim, da to javite u »Našoj Slozi«, kako sliedi: Na Tielovu u knđi g. Jakova Mzekka kapelana u Brgudu darovali su za družbu sv. Cirila i Metoda:

Veleč. gosp. Jakov Mzekk kapelan u Brgudu 1 for. — Veleč. g. Josip Petrak kapelan u Zvončević i for. — Veleč. g. Ernest Drnjević učitelj u Brgudu 50 n. Vel. g. Andre Brentin, Vel. Brgud, kbr.: 80. 50 n. Veleč. g. Josip Kinkela, Zvončea kbr.: 53. 50 n. Veleč. gosp. Anton Afrid, Vel. Brgud, kbr.: 99. 50 n. Veleč. g. Aleksandro Pretti, Vel. Brgud kbr.: 131. 50 n.

U veselom, društvu, ma čast. kućice božje u Brgudu na Tielovu darovali su: Gospođa Zanota Gjurina Vel. Brgud 50 n. Gospođa Antonija Drnjević 50 n. Gospodična Marija Petrak, Zvončea 50 n. Gospođa Angeljka Afrid, Veliki Brgud, kbr.: 99. 20 n. Gospođa Jela Brentin, Vel. Brgud kbr.: 80. 20 n.

Ukupno 6 for. 40 n. Novce poslalo se blagajniku u Vlnaku.

Utok proti obćinskim izborom u Pomjanu: Proti netom objavljenim izborom za novostrojenu obćinu Pomjan podneli su tamosnji neodvisni obćinari u zakonitom roku utok, pređavši ga njekolicoa njih osobno i uz potvrdu u obćinskom uredu u Pomjanu.

O namjestniku grofu Gošsu čitamo u jednom hrvatskom listu iz Dalmacije vjernet sliku i priliku. Njegovo djelovanje u našem Primorju opisano je tako vjerno i točno, da bismo mi mirnim srcem sve ono podpisali. Mi bismo dapače s tom sličicom vrlo rado i naše čitatelje upoznali, ali... bojimo se modre olovke državnoga odvjetnika, koji nesmije dopustiti itd. itd.

K vjesti »Iz Opatije«, uvršteno u zadnjem broju, molim nas g. dopisnik, da dodamo da onaj privatni odgovor presvietlog g. biskupa jednomu od podpisanih na spomenici Opatiji nisu uzeli do znanja kao službeni odgovor na spomenicu, izručenu presvietlomu g. biskupu. Isti dopisnik izrazuju želju i nadu, da se sa riešenjem toga pitanja neće dulje zatezati.

Svoj k svojemim. Ovih dana bio je na Krku trgovnički putnik za vosak iz Italije. Polazio je imena nekolicu naručitelja. Nudi vosak uz male ili nikakove pogodnosti, uz istu cianu kako ga dobivamo u Ljubljani, na Rieci kod Slovenca Jugodnika i u Šibeniku. Kod nas Hrvata je kao moda radje kupovati kod tuđinca, nego kod svojega. Kojekakvi »arlatani« iz Italije su dvie tri liepi i brzo po »arlatanu« u izrečene riedni nas predobiju za sebe. Većina gg. župnika na Krku, kao oni veli, posluzit će se kod njega naručbami.

Sadu putuje za Dalmaciju. Tužimo se na klauzulu, sad će nam i talijanski parobrodi činiti konkurencu po celom našem Primorju; a eto sami pokazuje, kao da bez Italije nemozemo biti.

Ljubimo i hranimo svoj domaći obrt, naše proizvode i držimo se u svačem onoj svojoj k svojem!

Iz Rovinjskoga sela pišu nam 19. t. mj. U Pulji izlazi neki zakutni talijanski listić (ako se nevaramo brat ili sin zloglasnomu »Oslidu«), kojemu neznamo za prvo ni ime. U tom listiću, čujemo, da ovdješnji agent talijanskoga političkoga društva i poznati talijanski nemirnjak prazni svoju nečistu dušu riazid svoj otrov na sve što nomiriše po iredentizmu. Ta ništarija usudio se baciti grlu ljezu na našu čitaočnicu i na naše narodne pravke radi toga, što je netko blatom zamazao vrata župnog stana. Ja bih stavio glavu, da je to junakčtvo počinio kakov talijanaš ili talijanska podrepnica jedino u tu svrhu, da pak može na čitaočnicu i na čestite naše mužve krljavju baciti, te nas ornati i klevečati po smrdnjih talijanskih listovih.

Razumije se samo po seli, da tinodni junaci, te propalče ruziče i grleče nas, uzdižu isto dolno svoje pristaše, svoje prij-

telje i istomišljenike. Tako i ovom prigodom hoče, da predstavu poznatoga talijanskoga svećeniku, a našega za povolju i za nesreću župe upravitelja, kao prvoga mučenika, kano najuzornijega svećenika i kano vrtelo i sjelo svih vrlinah i kricpostih.

Ti zagriženi piscari neznaju ili neće da znadu, da je upravo odak je taj svećenik meljuj nami, ovdje zavladala mržnja i zavist i da je nestalo stare sloge i ljubavi. Taj svećenik počeo je ukidati naše povlastice u erkvi i tim je hacio medju nam sjeme nemira i razdora. Radi toga potužili smo se opetovno presvj. biskupu, ali ovaj kao da za to mari i nemari. Nije nas briga što je taj svećenik dušom i djelom Talijan, ali u erkvi hočemo, da budesamo svećenik i da stuje naša prava i naše povlastice. Svojom postupanjem otudio si je sve pošteno misleće župljane, a za nemar i nehaj puka za erkvu i za njezino nauke odgovarati će on Bogu. Zanemarivanje sv. misa, nehaj za primanje sv. sakramenta pronuzočilo je jedino postupanje toga svećenika. Preavj. biskup znade za sve to i on mirno šuti kao da nije ništa. Nevjerujemo, da presvijeti očekuje i većih i jasnijih dokaza našega nezadovoljstva sa njegovim svećenikom.

Talijanstvo Istre. Splitskomu »Jedinstvu« pišu iz Trsta o talijanstvu naše Istre koliko sliedi:

Talijani znaju i priznaju, da su u Istri dvie truđine pučanstva naše. Nu oni znadu proti namu mudro mudrovati. Prije svega zovu historiju u pomoć. Istra da je jednino bila rimska, kašnje mletačka, a potom i Rimljana i Mlečića da su... Talijani. Sto je izrečeno zadnjom stavkom, je čista istina. Nu koji je historik dokazao, da je Istra jednino bila rimska a kašnje mletačka?

U Istri je bilo nekolicu rimskih kolonija, kao što ih je bilo u slavnoj domovini Sokratovoj, u svetoj zemlji izabranog puka, u Africi do ispred dvora Menelikova, on kraj Dunava do Teutoburških batina itd. To je historijski dokazano i ništa drugo. Kakovo je bilo onda domaće pučanstvo istarsko? Bog zna — Iliri, Kelti, Grci?

Da li je kašnje Istra bila mletačka? Tko poznaje politiku mletačku, ne može na to ni misliti. Mlečićem nije bilo stalo, da Istru osvoje, nego da osvoje istarsko vino, udite itd. Mletačka politika nije nikad bila anrodnostna, nego gospodarsvena.

Eta lakše postignu materijalne svrhe, znali su uvijek postovati jezik i narodnost onih, s kojima su mešetarili. — Ne stoji, da su oni gradili na zapadnoj obali, kojim smo već prije priznali talijanski značaji, mletački. — Razvortite atlas, pogledajte gdje leži Venecija, gdje se dižu ti gradili, pak će vam stvar biti jasna, kao što će vam biti jasno zašto Mletački brodari nisu... doplovili do Pazinske jame.

Nu i u izobnožji i u srednjji Istri imo starih talijanskih obitelji. Ima — da li su stare, to je drugo pitanje. Te obitelji nisu... rimske ni mletačke, nego karnejske. Njih djedovi su došli — i još danas dolaze — medju nas brusiti, prođavati trake, žigice, pućeta itd. ili prosit koru keruba i čatu hladne vodice. Kako su se ti ljudi mogli ogazditi? Naši gostovi iz Karneje znadu stediti, postiti, stradati; nisu mudri ali su lukavji; karnejsko lihvarstvo preći će u historiju. Zakoniti kamati u Austriji iznose 5%, istarski putnici znadu plaćati i 1000%. Nemojte se čuditi — to su činjenice.

Iz Zdranja pišu nam 18. t. mj. Pitanje našega župnika ostaje još uvek neriešeno. Mi neznamo komu bismo se već utekli. Ova nesretna župa postoji već preko 40 godina bez župnika, te upravljaju njom uvijek upravitelji na štetu puka a većenstva.

Sadašnji upravitelj nalazi se medju nami već 6 godina a ipak nemoze doći do stalna namještanja, premda imade za to sve uviete. Tomu su krive spletke ovdješnjih i optaljskih talijanaša, te neodlučnost i nepustljivost svietske i erkvene oblasti. Postupanja svietske oblasti nečudimo se ni malo, jer to odgovara vladajućem sestavu u Primorju, nu neodlučnost i mljohavost erkvene oblasti nemozemo nikako pojmiti. Najprije nam se reklo, da neima prikladnog župnog stana, a sada kad je već i novi stanji stan skoro ostario, ne daju nam župnika.

Posljednji natječuj za mjesto župnika bio je otvoren prije 4 ili 5 godina, a odnosa molba nije ni danas riešena. Sali smo deputacije vladi i biskupu, ali do sada bijaše sve uzalud.

Mjeseca septembra 1898. obćeo nam je presvj. biskup tvrdo, da će biti stvar stalne do mala riešen, a za kratko eto nam na vratih i drugi septembar. Što

imade mo dakle očekivati od obćanaja, kad ni tako visoko osobe nehrže rieči?

Mi se utičemo ovom još jednom kuli orkuvnoj toli svietskoj vlasti, a nebude li ni ovo pomoglo, udariti ćemo u druge strune.

Posljedica toga nemara i nehaja vlastih jest ta, da imade mo ovdje zlosretnu »Legionu« školu, koja nam otudjuje djecu, i u kojoj se djeca nemateče ništa koristan za svanknjižni život niti za spas duše.

Preavj. biskup osvjedoče se sam, da ta djeca nepoznadu nimalo kršćanskoga nauka, jer se u obće u taj školi protivi svim propisom niti danas vjerovnauk nepredaje.

Da smo imali redovitog župnika — svega toga zla neli bilo, a ovako pada odgovornost za slab odgoj duševni i čeljni naše djeece ponajviše na erkvenu oblast, koja neće ili nezna vršiti svoje dužnosti.

Ili zar imadu u istinu pravo ovdješnji i optaljski franasumi, koji nam u brk kažu, da nečemo imati sve dotle župnika dok budu oni hjeđji? Zar vriedi više prakos onih mutikaša nego li svi erkveni i svietski zakoni?

Kad bi tomu tako bilo, morali bismo zaista zdvojiti.

Iz sv. Lovreča Pazenatičkoga pišu nam 18. t. mj.: Nije tomu davno što su nam jedne nedjelje poslije večernjece pogjetili nekogi Porečani na trkalicah (biekli). Govore, da bijahu taj i nekogi činovnici. Držimo, da su valjda došli gospodi u posjeto i radi zabave. Malo dana iz toga počeo je obćinski sluga na javnom trgu jednoga po jednoga od naših seljaka povojno nagovarati, da treba, da učinimo sva skupna nekakvu molbu na namještanje e da bi ovo zabranilo fabriciranje umjetničkoga vina. Molbu valja da svi potpisemo, jer da su to već učinili u Tinjanu, Višnjunu i Pazinu. Ta vjest da je stigla iz Višnjuna. Mi smo dakako svi proti umjetnomu fabriciranju vina, ali brojimo se podpisiati sve ono, što nam talijanaši na podpis pružaju, jer znamo, da oni nikada pošteno s nami nemisle. (Pravo imate. Op. ured.)

Iz Lindara pišu nam 16. t. mj.: Dne 8. t. mj. počastili su naše skromno mjesto dični naši učitelji, sastav se na skupštini učiteljskog društva »Prosvjeta«.

O njihovih razpravah nečemo vas izvještiti (imade mo i donasamo odnosno izvješće na drugom mjestu), već želimo — samo to iztknuti, da nas je sve i na učitelje predavanje gg. Jaka i Šepića u veliko zanimalo, počulo i zadovoljilo.

Zalimo, što nebijahu medju nami nekadnjji ovomjestni učitelji, te nekogi i onih staujućih u ovom kotaru. S druge strane vesihlo nas veoma, što je i ovom zgronom koli kod službenog diela, toli kod prijateljskog stola izmedju našega svećenstva in učiteljstva vladala sloga i ljubav, i u svemu bratsko suglasje. Tako valja čestita gospoda svećenici i učitelji, vi dični apostoli prvoga napredka i promičatelji narodne prosvjete.

Iz sv. Marije od zdravlja (obćina Baršan) pišu nam 17. t. mj. Mjeseca aprila prošle godine umro je jedan od naših erkvenih ključara i te čestiti rodoljub pok. Ivan Brgić. Njegov prijatelj i drug Ivan Lučćina položio je istodobno čast erkvenoga ključara. Tuko je ostala naša erkva bez ključara sve do agusta prošle godine. Tjuga mjeseca dobio je talijanski dekret jedan ovdješnji talijanski pristaša, da je imenovan ključarom. Naši neodvisni i pošten župljani nebijahu tim imenovanjem zadovoljni i nehtjedose ga kao takova priznati. On nebudi lien podje sam u Poreč k biskupu, koji da mu je kazao, da on ima biti i nadalje ključarom. Nu mi se nisimo mogli s tim imenovanjem zadovoljiti, te smo si dne 18. marča t. g. izabrali dvojicu ključara, koji su naše krvi, našega jezika i čestiti rodoljubi. Tim izborom zadovoljan je sav puk i mi se nado, da će oni tu častnu službu vršiti mnogo godina na korist erkve i puka.

Opet jedan »mački« manje. Ovih dana javio nam »prijatelj iz Rieka, da je tamosnjoj bolnici preminuo bivši urednik zloglasne »Prava Naša Sloge«, prvi svjetnik i desni prijatelj nesretnoga Kerstića, Robert Vlah, poznat u onih stranah pod imenom Kajfa.

Pokojnik putokao je iz vrlo čestito obitelji Vlah iz grada Kastva, koja jo jednino slavila i radi svog dobrostanja i što je dalu našemu narodu vrlo uglednih i zaslužnih muževa.

Su pokojnjm Robertom pošao je pod eru zemlju zadnji mužki potomak toga nekog slavnjoga imena u Kastvu, a nu žalost i taj zadnji mora je svojim poznatim djelovanjem pod zadnje vrijeme svoga života okultati čast i slavu svojih čestitih pokojnika.

Njegovom smrtnu nestalo je opet jednoga od onih nesretnika, koji se dugo u službu, što iz proste osvete, što iz mrskog interesa, krvnim dušmanom našega naroda.

On je pošao Bogu na račun i On neka mu bude milostiv! Njegov život, njegovo djelovanje i njegova smrt u tudjoj i javnoj bolnici neka bude opomenom svim onim pripalicam u Istri, napose u kucaru Voloskijem, koji se nalaze u službi istarskih Talijana, i koji kopaju hotimice ili nelotice grab svom narodu.

Bog neplaća svake suhote — kaže stara poslovica — ali on nikomu ni dužan neostaje.

Hrvatski sveučilištari za društvo sv. Cirila i Metoda. Kako danas osam dana priobćenje proglas svjedoči, nisu naši sveučilištni ostali samo kod riječi, već su se složno latili i čina, da s veoma zgodnim načinom sabiranja stupe pred hrvatsko obćinstvo, kojemu se sada pruža prilika, da doprinese svoj obol na oltar domovine. Kako je cijena jednomo listića bloka upravo neznan — 10 nov. — to je omogućeno svakomu, da se češće sjeti svoje rodoljubne dužnosti i da češće daruje neznanu svoticu u rodoljubnu ovu svrhu, milu svim Hrvatima.

Primjerom za to moraju služiti naši neprijatelji, koji — kako su to vrlo zgodno navodi u proglasu — ne poznaju nikakvih žrtava u podupiranju onih društava, koja rade protiv našeg naroda.

Zajednica sv. Cirila i Metoda ne ide za osvajanjem, već jedino brani, što je hrvatsko, pak je baš zato tim veća dužnost Hrvata, da pokažu, kako u vlastitoj obrani svoga naroda nisu malodušni i tako pritom ni oni ne poznaju nikakvih žrtava. Neznanat doprinosi nikomu ne će biti teški, nitko ga ne će ni osjetiti, a ipak, kad ih se mnogo sastavi — čine lijepu svoticu. Kad bi samo od 100.000 Hrvata kupio svaki po jedan listić ovakova bloka, skupila bi se svota od 10.000 for., a kad bi to učinio svakoga mjeseca, dobilo bi društvo sv. Cirila i Metoda godišnje 120.000 for., s kojim bi svotom ono počinilo čudesa.

Predlog dakle za sabiranje veoma je zgodan i nikoga ne obtežuje, pak je za to dužnost svakoga, koji u istinu hrvatski osjeća, da se odazove proglasu svoje mladosti. Tko prema svojim prilikama može da kupi više listića, pokazat će, kupi li ih, da slavnica zamašat one liepe misli u proglasu: Manje riječi, više ljubavi i čina!

U Zagrebu su se mlade Hrvatice već dale na posao s razprodavanjem blokova i liepu ova zamisao upravo prekrasno napreduje. Za Zagrebom ne smije zaostati ni pokrajina. I u njoj neka krasni spol shvati svoju dužnost, pak svakom prigodom neka nastoji, da si osvjetla lice s razprodavanjem ovakvih blokova. Svi čestiti Hrvati biti će im zahvalni.

Kako saznajemo, rade sveučilištni građani na tom, da po vremenu tražaju od vis. kr. zem. vlade dozvolu, da osnuju u Zagrebu stalno društvo sa spomenutom svrhom, kojemu bi društvu bio na čelu odbor od građanstva i dječstva. Društvo bi u pokrajini imalo svoje podružnice. Posebni odbor naših sveučilištara ozbiljno promiča ovo pitanje.

Ovom prigodom javljamo, da se je izabrani privremeni odbor, koji rukovodi akcijom s blokovima, konstituirao ovako: Predsjednik i blagajnik g. Slavo Dragič, sluš. fil.; tajnik g. Vladimir Malvić, pravnik; poslovodje gg. pravnici Aleksander Valentečković i Dražen Tomić; blagajnički zamjenik gosp. Ferdo Kuhnka, sluš. fil. Nadzor nad cjelokupnim radom povjeren je gospodi pravnicima: Zdravku Kovačeviću, Franu Ritzu i Mirku Brežanu.

o. c.
Za glagolien. Čitamo u Hrvatskoj: Kako nije moguće, da se svi sveučilištni staju, nekoliko odaslanka iz pojedinih istaknutij, koji su na boljoj prigodi, nakon predhodnih pismenih dogovora, već su ustmeno i pisano ustanovili osnovu za jedinstvenu predstavku na Sv. Stoliću u poslu glagolien. U izmjeni misli učestvovala su osobito tri ugledna sveučiljena iz spljetske jedan iz hvarske, dva iz zadrarske i dva iz dubrovačke biskupije.

Stalni smo, da će ovaj epokalni a brz i bez buke izvedeni dogoljaj, prvi ove vrsti u našoj crkvenoj poviesti, obradovat braću svećenika i narod.

Do malo dana počeo će se kupit podnose na predstavku. Odbor zadrarski i spljetski našli su način kako će i taj vrlo tuđni i dugočasn posao bit valjano izveden po cijeloj Dalmaciji u malo dana. Što ne čini sloga i dobra volja!

Iz Sovinjaka pišu nam 20. t. mj. U br. 19 „Naše Sloge“ čitamo pod naslovom „Tuča u Istri“, da je nemila tuča potukla porezno obćine Vrh i Sovinjak, obćina Buzet, te Zadrenj obćina Opatalj, no u tomu vidimo, da Vaš dopisnik nije bio posve dobro obaviješten.

Da se unapried vinski trgovci nebi u tom smutnji i onim stanovnikom to škodilo, molimo Vas gospodine uredništva, da to ispravite kako sliedi:

Dne 27. prošloga maja ta je nesrećna tuča dobro ostakodila okd pol porezno, obćine Zadrenj; na Buzetićini samo pod kuće Velog Mluna; ostalo do sada Bogu hvata sve čisto, na Vrlu samo malo u selu Dobrova, ali u Sovinjaku, to jest u selih: Benci, Praćana, Majeri, Brnazi, Sovinjak, Siročić, Jermačija, Brkani, Polje i Cunjeji padala je ona nesrećna tuča ništa manje nego 52 časa, i to tako, da je uništila ne samo gradje ove gofine, već i trjeze za više godina, žita nije ni klasa pustila. Kuruzi (turkinju), krumpir, šizale i druge usjeve potukli je posve u zemlju. Sva ova sela broje 97 obitelji, a sve su danas bez hrane u kući, i u prosnjakoj palioi, kako se je osvjedočila dne 5. t. m. posebna komisija na liou mjesta, kod koje je sudjelovao i e. kr. porezni nadzornik iz Kopra. Strašna tuča nije pustila niti trave na sjenokosih sve je golo kao o Božidu.

No znamo jesu li naši koji bili s komisijom u Buzetu, i da li su učinili molbu, da se obustavi oskudnjica za puzez za porezno obćinu Sovinjak.

Ako čim prije ne doskoče dotične oblasti i drugim nam siromahima na pomoć, više njih skupati će od gladi u najboljoj dobi godine.

Iz Lošinja javlja nam kotarsko poglavarstvo: Čast je pisaneću naznačiti tomu postovanom uredništva, da počam od 17. t. mj. pak kroz 14 dana dangle uključivo do 30. lipnja t. g. bit će izvedeni iz platežnih naloga lične dohodarine (t. j. pupis poreznika lične dohodarine) za progubljeni kotar Lošinj za 1890. kod ovog e. kr. kotarskog poglavarstva. izloženi na uvid u uredovnih satovih.

Iz Lipe pišu nam 16. t. mj. Jedan od naših rodoljuba bio je prošloga mjeseca u Volosku po poslu i to s klijom. Vračunju se većer ljudi nedaleko sela Permani sreći kočiju bez konja (automobil) koju tjera elektriciteta, i koja je doluzila iz Jelšan proti Rieci. Čim su konji u strahlu zapuzili i stropot donušli, nebijahu sila, koja bi jih mogla zadržati, da nebijahu srećom izmedju dva visoka zida. Gospodar skoči sa voza uhvati čvrsto konje kod glave i jedva ih zadržati dok je ono strašilo od kočije bez konja i osla mimo projurilo.

Srećom što se nisu srećili gdje na otvorenom ili uz kakav prokop, jer se u tom slučajju nebi tu spasio ni gospodar konju ni njegov sin ni konji, koji su napried i natrag skakali kao biesni! Ni nemožemo imati ništa protiv onakvih kočijama, ali one nebi imale juriti po pogibeljnih cestah, kojimi prolaze neprestano putnici i vozovi.

O glavnom činovniku osjeguravajućeg društva proti nezdgodu u Trstu, koje stoji pod nazorom e. k. vlade, pišu splitskomu „Jedinstvu“ odavle koliko sliedi: Sa strane odnasje osjeguravajućeg radnika proti nezdgodam biti će ovih dana izaslan tajnik, da pregleda proračune i druge stvari, koje se tieu rečene osjeguravajućeg kod poduzećah, koja se u Dalmaciji nalaze.

No ovo pregledanje je po zakonu sasvim opravdano, samo osoba, koja će ovaj posao vršiti, sumnjiva je, da će raditi, osim službenog naloga, i u smislu talijanske propagande. Kao član i pristasa odnasje talijansko-radikalne stranke, je on najveći neprijatelj slavjanstva i pokazao je već mnogo puta svoju protivnost na naš narod.

Kod rečenog zavoda se nalazi od više godina jedan u ovaj struci izkuššan činovnik kao nadzornik, koji bi po pravici ovaj posao imao vršiti; zašto se na poželje isti van i to tim više, jerbo je vieš hrvatskome jeziku? Za činovnik bi se mogao sa strankama razumjeti. Primetnuti moram, da je ovaj tajnik — Dr. Ferruccio Cimadori — u najtješijem savezu sa ultraradikalci: Venezian, Benussi, Luzzatto, Rnsković itd. onda sigurno nećete više dvojeiti, da je taj dragi tajnik u političnom pogledu vrlo sumnjiv.

Naputak našim vinogradarom što im je činiti u slučaju kad im tuča trjeze pobije ili uništi.

»Slovenski Gospodari piše u zadnjem broju o tomu, što je činiti vinogradarom u slučaju kad tuča pobije vinograde, a pošto je već sadu takovih slučajeva i u

*) Nebijahu rečeno, da je dopisnik javio, nego da nam je prijatelj pripoviedao. Op. Ur.
*) Čitajte naputak, što vam je činiti sa takovim trjemom. Op. Ured.

našoj Istri, prihlebujemo odnasje gospodarom sliedeći naputak, kojeg neka se i oni drže:

Ako tuča trjeze potuče, valja prije svega čekati 8—14 dana, da se škoda u pravoj mjeri dokaže. Zatim treba sve trje dobro pregledati, te ostro-brušeni nožem obrezati, i to:

1. Na pušćenah ostaviti samo one mladice, na kojih je ostao još koji grozd; takove mladice valja skratiti toliko, koliko treba; najbolje je ako ostanu na mladici tri do četiri lista nad grozdom. Mladice bez grozđa valja posve obrezati.

2. One mladice, koje stoje na šćepu ili palcu, koje daju dakle drvo za buduće pušćenice, palec ili rezniče, valja osobito pažljivo obrezati i sačuvati, jer je inače i trguba (herba) i buduće godine izgubljena.

Ako su takovim mladice samo vrhunci potučeni, odrožemo tolika, da odstranimo onaj dio, koji je najviše ranjem. Za zadnjim listom nalazeću se zapranci (zalistiak) pustimo, da raste, jer će taj nadmjestiti potučeni i odrezani vrhuncu trsa. Sve ostale zaprnicice obćinjimo za drugim listom, jer moraju u mjesto potučene lišća da pomazu krigući drvo. Ako li su te mladice pako tako iztućene, da je jedva doljni dio sačuvan, skratimo jih na dva ili tri zdrava oka t. j. na palcu ili šćepu, tako da brzo i jako potjeraju na pruže takovo drvo, kako n. pr. na zelenu šćepljan trsu u prvog godini.

Kupalište u Crkventel — u hrvatskom primorju dostao je na javnoj dražbi sa svimi zgradama, vrtovi itd. nadvojvodu Josip za 250.000 for.

Kako piše »Hrvatska Sloge« sa Sušaka izraditi će se valjda tranvaj (konjska ili električna željeznica) iz Rieke do Crkventice odnosno Novoga. Ta pruga bi išla iz Rieke okolo Martinšćice, u Kostrenu-Balcan-Bukarac-Kraljevica, pak dalje u Crkventicu do Novoga.

Novi tunel izpod Trsta. Ovih dana provoran je novi tunel izpod Trsta sa otvorom kod Pečinah nedaleko Sušaka. Za prorov toga tunela potrošilo se do danas 40.000 kilograma dinamita, a trošit se i sada danonice 60 kilog. Radnja potrajati će valjda do jeseni. Nesreća. Talijanski radnik Mafraca iz Kalabrije grad je sa 3 i pol metra visoke skele na građevni materijal, te se na više mjesta teško ranio.

Uvažan utok optaljskih talijanaša. Kako je poznato e. k. namjestništvo u Trstu bilo je uništilo zadnje obćinske izbore u Opatlju. Tamonja talijanska stranka uložila je utok na upravno sudišće u Beču proti ukidanjju e. k. namjestništva. Dne 17. t. mj. razpravljalo je upravno sudišće o tom utoku toga uvažilo dokinut odluku e. kr. namjestništva. Tako će stupiti na upravu obćine Opatlj većina talijanskog zastupstva, kojeg izbor bijade po namjestištva uništen. Našim rodoljubom na Opatljšćini neprestaje za sada drugo nego da budno paze na djelovanje optaljske gospode i da se kroz ove tri godine marljivo pripravljaju za buduće obćinske izbore.

Izlet u Dalmaciju. Hrvatsko planinarsko društvo iz Zagreba priredjuje dne 3. augusta t. g. izlet iz Rieke posebnim parobrodom u Dalmaciju. Izletnici razgledat će sva važnija mjesta i sve znamenitosti krsne naše Dalmaciju. Na povratku dne 11. augusta ploviće će kvarnerskim zaljevom mimo Omilški pak okolo istarske obale mimo Lovrana, Opatije, Voloskog na Rieku. Prijave izletnika primaju se do 30. julija t. g.

Sirenje iredentizma knjigom: Glavna poluga sirenju iredentizma u našem Primorju jesu talijanski časopisi i knjige pisane u tom duhu.

Izmedju toliki i toliki knjige, koje se kod nas bez kazne i bez nadzora prodavaju, ovo jedne:

»Nuovo compendio di geografia. Ad uso delle scuole ginnasiali, normali e tecniche, di Eugenio Combi. 1-a ristampa, sulla 40-a edizione (1897.) riveduta, Torino. Stamparia Reale 1898.»

Italija se tu uzimalo baš iredentistički ovim rečima: »Italija je razdieljena politički u tri nejednake države talijanske u četiri tudjinska posjeda.... Posjedi tudjih država jesu: 1. Trentin i Primorje (Istra, Trst, Gorica — Gradiškan) (podložni Austriji).

Prije 1859. Italija je bila razdieljena u osam država talijanskih i u četiri tudjinska posjeda.... Četiri tudjinska posjeda bila su: 1. Kraljevstvo Lombardsko-Mletačko podložno Austriji... Trentin, Trst sa Goricom — Gradiškom i Istrom....

U krajevih podložnih tudjineu obliki (vladavine) je prema evropskim državam, kojim pripadaju.

Zatim prelazi na obširan opis pojedinih tih krajev; dakle i talijanskih zemalja, koje pripadaju carstvu Austro-Ugarskom... Primorje ili bolje: Venezia Giulia... ima okolo 300.000 Slavana.

Kod opisa Austro-Ugarske ove se krijeve tekak spominje i veli: »ova talijanska provincija dieli se u tri circola...»

Za Kraljičin gradac (Königsgrätz) kaže: glasovit radi velike pubjede, što ju izvojevahu Prusi proti Austrijancem 3. julija 1866. Vis spominje dva puta, jednom baš ostentativno.

Uzoran red na e. kr. pošti u Labincih kod Vrhinade. Pod ovim naslovom a na temelju u onom uredu još danas javno izloženog satnika, na kojem stoji da se ureduje od 8-12 u jutro; i od 2-6 p. p., pritižao sam se u »N. S.« od 18. p. mj.; da se onaj pošte meštar ne drži uredovnih sati. Ovim potvrđujem svoju pritižbu i dodajem, da nas je bila trojica na pošti u Labincih dne 15. t. m. kad je ura na zvonicu kazala 5 sati 25 časaka po podne — a ured bio je zatvoren.

G. pošte-meštar Giovanni Voivoda izpravio je ono u »N. S.« od 8. t. m. u smislu, da polag obćojecjeg satnika nije bio dužan otvoriti ured; a nije pako naveo uredovne ure novog satnika.

Ako je istina, da je satnik promijenjen, moralo se je to oglasom razglasiti u okolici, jer poštni ured u Labincih nije samo za ono selajce već ima još drugih 16 stotina državljana, kojim je onaj ured najbližiji i kojim se služe.

Toliko na izpravak g. Voivode i na znanje slav. ravnateljstva e. kr. pošta i hrzojava u Trstu.

Zbor duhovne mladeži u Zagrebu javlja nam, da imade na prodaju ove knjige:

»Isus, prijatelj malenih.« Molitvena knjižica za mladež. Posebno izdanje za dječake, posebno za djevojke. Tvrdo vezana u platno 25 nč.; zlatorez 40 nč.
»Sveti križni put.« Molitvenik s pozbornošću sv. križnog puta. Tvrdo vezanu u platno 28 nč.; zlatorez 50 nč.

»Mali Gofinji ili Život katoličke crkve.« Tmačenje evanđelja u svetih čina. Tvrdo vezanu u platno 80 nč.

Iveković dr. Fr.: »Čitanja i evanđelja za sve nedjelje i praznike Gospodnje i za neke dane svetažice.« Broširana 50 nč.; tvrdo vezana 75 nč.

»Savijaj drvo dok je mlado.« Pripoviest za mladež sa slikama. Tvrdo vezanu 45 nč.

»Dobri Radojica i zločesti Ivica.« Pripoviest za mladež sa slikom. Tvrdo vezanu 30 nč.

»Genoveva.« Pripoviest za matere i dječcu. Sa slikom. Tvrdo vezanu 25 nč.; čitava u platno sa zlatorezom 45 nč.

»Ružica Garička i Drveni križ.« Dvie pripoviesti s dvjema slikama. Tvrdo vezanu 25 nč.

»Osveta je moja, ja ću ju vratiti.« Pripoviest za mladež sa slikom. Tvrdo vezanu 25 nč.

»Pustinjačka špilja.« Zanimiva pripoviest za mladež i odrasle sa slikom. Tvrdo vezanu 20 nč.

»Trideset i jedan dan pred pres. olt. Sakramentom.« Razmišljanja i molitve. Tvrdo vezanu 50 nč.

»Svibanjski Ružičnjak.« Molitvena knjiga o Bl. Dj. Mariji. Tvrdo vezanu 60 nč.

Gruber: »Kateheze«. Prvi dio. Broširane 30 nč.

Hammerstein L. O. Isusovae: »Razmatranja (meditacije) za svaki dan preko crkvene godine u dva sveska sa 1223 str., veliku osmina. Prevoz s njemačkoga »Zbor.« Broširana oba sveska 3 for., elegantno urezana u pul kože s ervenim rezom 3 f. 90 nč.

Marković dr. Ivan: »O evkaristiji.« Ciena 1 for. 50 nč.

Marković dr. Ivan: »Papino poglavarstvo.« Ciena 1 f. 10 nč.

Izlet u Devlu priredjuje »Slavnska štablnica« u Trstu u nedjelju dne 23. t. mj. željeznicom u 2 sata po podne.

»Hrvatski Dom u Vrbniku.« Veleuč. g. dr. Andrija Štanger odvijetnik, postao je podupiraćim članom uplatnik 30 for.; V. G. Simun K. Kozulić, zastupnik darova istomu društvu 10 for.

Dočim se odbor srdnačo zahvaljuje obojici želi, da bi naši plemeniti nasledjnika.

Budući broj „Naše Sloge“ t. j. dne 29. t. mj. (na blagdan sv. Petra i Pavla) neće izaći, kako javljamo na čelu današnjega broja.